МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО» ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОГО СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

Кафедра системного проектування

Лабораторна робота №04_TR_03_1_32

""Дослідження імпульсних і перехідних характеристик електричних кіл""

Виконав:

студент II курсу

групи ДА-92

Насікан Д. Ю.

Варіант 11

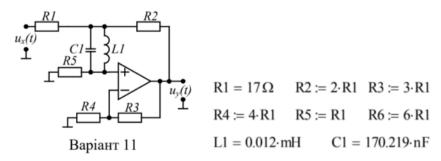
Перевірив:

Поворознюк Н.І.

Мета роботи:

Оволодіти операторним методом аналізу і отримати навички експериментального дослідження перехідних процесів в електричних колах другого порядку

Завдання:

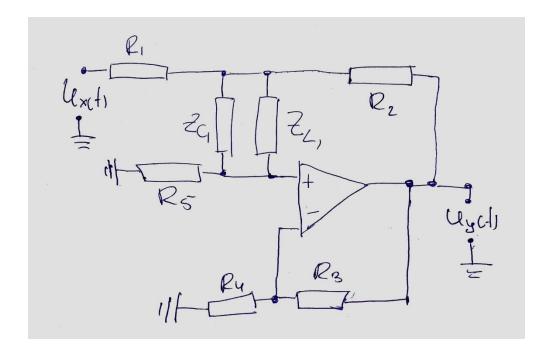
- 1. Побудувати операторну еквівалентну схему заданого кола
- 2. Вважаючи, що зображення вхідного сигналу задане, визначити: зображення вихідної напруги $U_y(s)$; зображення напруги на ємнісному елементі $U_{CI}(s)$; зображення струму в індуктивному елементі $I_{LI}(s)$;
- 3. За знайденими зображеннями $U_y(s)$, $U_{Cl}(s)$, $I_{Ll}(s)$ і визначити операторні передавальні функції: $K_y(s) = \frac{U_y(s)}{U_x(s)}$, $K_U(s) = \frac{U_{C1}(s)}{U_x(s)}$, $G_{IL}(s) = \frac{I_{L1}(s)}{U_x(s)}$.
- 4. За допомогою теореми розкладання знайти оригінали, тобто імпульсну і перехідну характеристики $g_y(t) = L^{-1}\big[K_y(s)\big]$, $h_y(t) = L^{-1}\big[\frac{K_y(s)}{s}\big]$, $g_U(t) = L^{-1}\big[K_U(s)\big]$, $h_U(t) = L^{-1}\big[\frac{K_U(s)}{s}\big]$, $g_{IL}(t) = L^{-1}\big[G_{IL}(s)\big]$, $h_{IL}(t) = L^{-1}\big[\frac{G_{IL}(s)}{s}\big]$, для чого:
  - визначити і обчислити корені знаменника;
  - знайти похідну від знаменника по s;
  - підставити значення коренів у чисельник і похідну від знаменника і обчислити значення коефіцієнтів перехідної характеристики g_1, g_2, h_1, h_2 .
- 5. Записати вирази для $g_y(t)$, $h_y(t)$, $g_U(t)$, $h_U(t)$, $g_{IL}(t)$, $h_{IL}(t)$

Розрахункова частина

1) Визначаємо значення операторних опорів кола:

$$Z_{R1}(s) = R1$$
  $Z_{R2}(s) = 2R1$ $Z_{R3}(s) = 3R1$ $Z_{R4}(s) = 4R1$ $Z_{R5}(s) = R1$ $Z_{L1}(s) = s * L1$ $Z_{C1}(s) = \frac{1}{s * C1}$

2) Побудуємо еквівалентну схему:

3) Обчислимо еквівалентний опір:

$$Z_{L1C1R5} = Z_{R5} + Z_{L1} * \frac{Z_{C1}}{Z_{C1} + Z_{L1}}$$

4) Складаємо систему рівнянь за методом вузлових потенціалів для вузлів а і у:

$$\begin{split} U_{a}\left(\frac{1}{ZR1} + \frac{1}{ZC1L1R5} + \frac{1}{ZR2}\right) &= \ U_{x}\left(\frac{1}{ZR1}\right) + U_{y}(\frac{1}{ZR2}) \\ U_{y}\left(\frac{1}{ZR2} + \frac{1}{ZR3}\right) &= \ U_{a}(\frac{1}{ZR2}) \end{split}$$

5) Знайдемо розв'язки системи:

$$Uy = \frac{3 (R1 + L1 s + C1 L1 R1 s^{2}) Ux}{11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2}}$$

$$Ua = \frac{5 (R1 + L1 s + C1 L1 R1 s^{2}) Ux}{11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2}}$$

6) Знайдемо зображення струму на L1 та напруги на C1:

UC1 =
$$\frac{5 \text{ L1 s Ux}}{6 \text{ L1 s + 11 R1 } \left(1 + \text{C1 L1 s}^2\right)}$$

$$IL1 = \frac{5 \text{ Ux}}{6 \text{ L1 s} + 11 \text{ R1 } (1 + \text{C1 L1 s}^2)}$$

7) За зображеннями струмів і напруг знайдемо передавальні функції:

$$Gy = \frac{3 (R1 + L1 s + C1 L1 R1 s^{2})}{11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2}}$$

. . . . . .

$$Gc = \frac{5 L1 s}{11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^2}$$

$$GL = \frac{5}{11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2}}$$

8) Визначаємо зображення перехідних характеристик:

$$Hy = \frac{3 (R1 + L1 s + C1 L1 R1 s^{2})}{s (11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2})}$$

$$Hc = \frac{5 L1}{11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2}}$$

$$HL = \frac{5}{s (11 R1 + 6 L1 s + 11 C1 L1 R1 s^{2})}$$

9) До скорочення знаменники у всіх трьох виразах однакові, знайдемо їх корені:

$$Dy(s) = DC(s) = DL(s) = s (11R1 + 6L1s + 11C1L1R1s^{2})$$

$$s (11R1 + 6L1s + 11C1L1R1s^{2}) = 0$$

$$p1 = \frac{-3L1 - \sqrt{9L1^{2} - 121C1L1R1^{2}}}{11C1L1R1} = -94247.9 - 690389. i$$

$$p2 = \frac{-3L1 + \sqrt{9L1^{2} - 121C1L1R1^{2}}}{11C1L1R1} = -94247.9 + 690389. i$$

10) Знаходимо похідну знаменника:

$$dD(s) = 11R1 + 12L1s + 33C1L1R1s^{2}$$

11) Знаходимо коефіцієнти при експоненціальних функціях оригіналів:

$$\frac{Ny (p1)}{dD (p1)} = 3.90313 \times 10^{-17} + 0.031026 i$$

$$\frac{\text{Ny (p2)}}{\text{dD (p2)}} = 3.90313 \times 10^{-17} - 0.031026 \text{ i} \qquad \frac{\text{Ny (p3)}}{\text{dD (p3)}} = \frac{3}{11}$$

$$\frac{Nc~(p1)}{dD~(p1)}~=~4.15787\times 10^{-18} + 0.113762~i$$

$$\frac{Nc (p2)}{dD (p2)} = 4.15787 \times 10^{-18} - 0.113762 i \frac{Nc (p3)}{dD (p3)} = 0$$

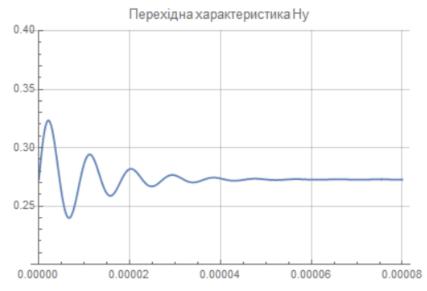
$$\frac{NL (p1)}{dD (p1)} = -0.013369 - 0.00182506 i$$

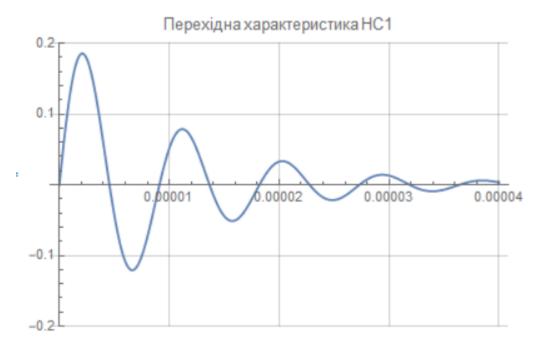
$$\frac{NL \ (p2)}{dD \ (p2)} \ = \ -0.013369 + 0.00182506 \ i \qquad \frac{NL \ (p3)}{dD \ (p3)} \ = \ \frac{5}{187}$$

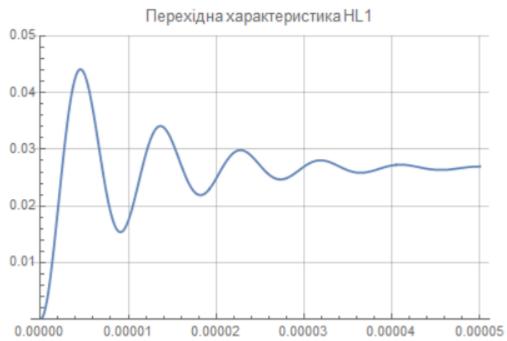
12) Записуємо вирази для оригіналів, тобто залежності від часу перехідних характеристик напруги на ємнісному елементі, струму в індуктивному елементі і вихідної напруги:

$$\begin{split} h_L(t) &\coloneqq \frac{N_L(p_1)}{dD(p_1)} \cdot e^{p_1 \cdot t} + \frac{N_L(p_2)}{dD(p_2)} \cdot e^{p_2 \cdot t} + \frac{N_L(p_3)}{dD(p_3)} \cdot e^{p_3 \cdot t} \\ h_C(t) &\coloneqq \frac{N_C(p_1)}{dD(p_1)} \cdot e^{p_1 \cdot t} + \frac{N_C(p_2)}{dD(p_2)} \cdot e^{p_2 \cdot t} + \frac{N_C(p_3)}{dD(p_3)} \cdot e^{p_3 \cdot t} \\ h_Y(t) &\coloneqq \frac{N_Y(p_1)}{dD(p_1)} \cdot e^{p_1 \cdot t} + \frac{N_Y(p_2)}{dD(p_2)} \cdot e^{p_2 \cdot t} + \frac{N_Y(p_3)}{dD(p_3)} \cdot e^{p_3 \cdot t} \end{split}$$

13) Підставляємо обчислені значення та будуємо графіки залежності величин від часу:

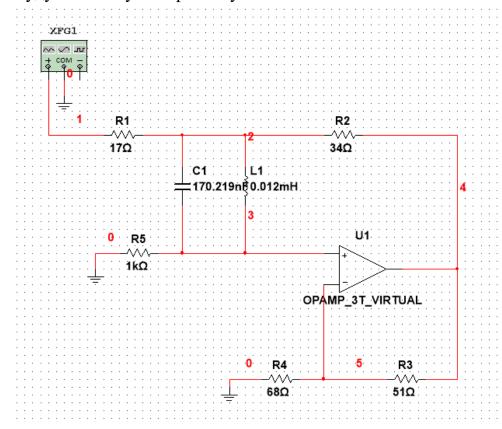

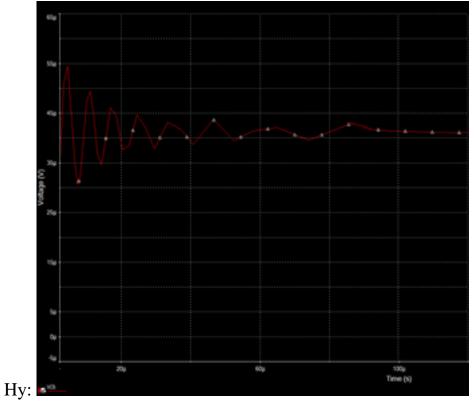

Експериментальна частина

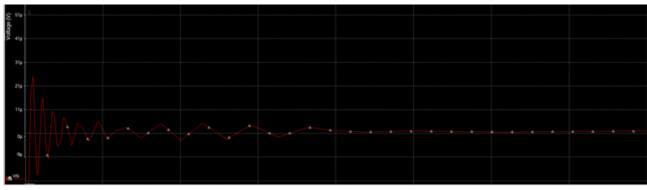
Будуємо схему використовуючи засоби Multisim:

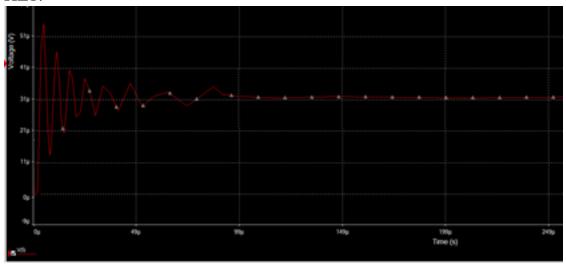
Використовуючи функцію Transient, маємо наступні результати:

HC1:

HL1:

Висновок:

У ході даної лабораторної роботи я оволодів операторним методом аналізу, а також попрактикувався в експериментальному дослідженні перехідних процесів в електричних колах. Як бачимо, результати збігаються з допустимими похибками.